

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, § (Ecica). „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”. (Arpașul-înf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire” (Bicaz), „Cassa de păstr.” (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpțana”, „Cârțișoreană”, „Ciocotana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, „Coroana”, „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frăția”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Gloria”, „Grănișerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Inst. de credit”, (Gavosdia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-înf.), „Julia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lăgediana”, „Lipovana”, „Lucașărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Negoiul”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Panciovana”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Poporul”, (Săliște), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Soimășana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Șteaua”, „Târnavăneana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Vătorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmartin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărăndeană”, „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 Bleri.

Banca română de asigurare.

Cum suntem informați, șansele de reușită pentru subscripția acțiilor la noua noastră alcătuire financiară, sunt din cele mai bune. Sondajul, ce s'a făcut în această direcție la opinia publică românească acum de curând, nu mai admite îndoială, că capitalul de fondare, îndată ce apelul de subscripție va fi lansat în public, va fi semnat în întregime, dacă nu chiar va atinge milionul de coroane statorit. Este o dovadă aceasta, că ideea fondării unei bănci de asigurare românești astăzi e primită cu încredere generală în destoinicia noastră de a putea realiza un proiect, care acum vre-o 12 ani ni-se părea inexecutabil.

Istoricul acestui proiect datează de pe la anul 1898, când după moartea lui Dr. Aurel Brote, a celui mai destoinic director ce l-a avut vre-odată banca de asigurare „Transsylvania”, căruia acest institut are să mulțumească o existență de 42 de ani, Sașii stăpâni pe situație au închis pentru totdeauna biroul directorial pentru un succesor român. Se poate, că atunci nici nu s'ar fi găsit vre-un Român, care să fie demn urmaș al celui vrednic bărbat, care a primit acest institut în condiții precare, lăsându-l, în o situație consolidată și cu o reputație bine stabilită la Românii din acest Regat, cari și azi formează majoritatea clientelei „Transsylvaniei”. Se poate,

însă, că nici nu s'a căutat după un bărbat potrivit se continue munca săvârșită de Dr. Brote, căci munca aceasta adusesese deja atât de bune roade, cât din belșugul ei putea să se menție institutul pentru lungă vreme, fără de teama unei concurențe românești, și sub conducere săsească. Publicul românesc avea în „Transsylvania” deplină încredere, o încredere pe care i-o câștigase Brote, care a fost jertfa unei munci desinteresate la acest institut, pentru care și-a îngropat sănătatea proprie, ca să saneze situația sdruncinată, în care îl primise, când i-a luat conducerea.

De atunci s'au petrecut multe, cari ne-au dovedit, că străinii numai până atunci au considerații față de noi până când ne pot utiliza capacitatea și forța de muncă în favorul lor. Și dacă e să nu mai suferim amare decepții, apoi numai prin noi înșine putem să salvăm un teren dela care ne-am eschivat rămânând până azi contribuabilii străinilor.

Acum 12 ani fondatorul și primul director al Revistei noastre concepuse ideea fondării unei bănci de asigurare românești. Dl Dr. Cornel Diaconovich a fost întâiul, care a căutat să realizeze acest proiect. Însă reclamat de alte funcțiuni ce le avea pe atunci în mijlocul nostru, chestia fondării nu trecu peste limita unei discuții pur academice. Mai ales, că cel mai valoros dintre bărbații noștri conducători de pe atunci, fericitul Alexandru Mocsonyi de Foen, care a fost consultat în primul rând: „se îndoia în calitățile

noastre de destoinicie morală pentru garanția reușitei unei astfel de întreprinderi“.

Doisprezece ani însă în timpul nostru, care se dezvoltă cu mare viteză, sunt și în dezvoltarea unui popor un timp destul de lung; de creștere economică, de maturizare în hotăriri și acțiuni. Cresc oameni noi, se înmulțesc experiențele bune și rele, se înțeleg lipsurile și nevoile mai bine, se învață mult și în fine se găsește calea cea mai potrivită care duce spre progres. Și iată, că după 12 ani situația schimbată, schimbă și vederile oamenilor, schimbă și părerea noastră despre noi înșine. Ideea, care acum 12 ani ni-se părea irealizabilă, azi nu mai e o utopică dorință, ci ea e o convicție în inima fiecărui Român, că timpul a sosit, să realizăm o alcătuire pentru care suntem în stare să oferim garanții morale și materiale suficiente. Avem astăzi omul nostru, care cu o rară asiduitate lucrează de trei ani neobosit la rezolvarea unei probleme atât de complicate, pentru care a găsit cheia de deslegare. Și când, un om de specialitate cu pregătire atât de înaltă și temeinică, cum nu am avut și nu avem până acum între noi, cum este dl Ioan I. Lăpădatu să dedice unei munci atât de grele, dovedește, că proiectul d-sale, acceptat de directorii băncilor noastre, este realizabil astăzi în condițiile, cari altădată ne lipseau.

Chestionarul informativ pe care d-nul Lăpădatu l-a lansat în particular înainte de a păși cu invitarea la subscripție în public însă ne garantează, că acțiunea va găsi un ecou mult mai puternic decum s'ar fi așteptat.

Și e caracteristic, că de ceeace acum un deceniu se îndoiă bunul și cumintele unchiu, astăzi vrednicul nepot, tânărul mecenat dela Castelul din Birchiș Anton Mocsonyi de Foen găsește de demn a sprijini și încurajă promitându-ne un concurs mult valoros la acțiunea pornită spre progresul nostru economic.

Căci, — ni-se va iertă indiscreția, — dacă sub impresia unei vești, care ne umple inimile de bucurie și grațitudine, divulgăm secretul, că între fruntașii fruntașilor neamului nostru, nobilul vlăstar al liniei aristocrate de Foen dorește să fie înscris între cei dintâi și cei mai mari fondatori ai primei bănci române de asigurare a Românilor din Regatul ungar. Pilda domnului Anton Mocsonyi de Foen — dupăcum aflăm iar prin indiscreție, — vestim cu mândrie, că a găsit mulți imitatori tot atât de convinși de reușita acțiunei.

Sub asemenea auspicii pasul apropiat ce-l va face „Solidaritatea“ pentru subscripția acțiunilor, va însemna o epocă în istoria progresului nostru de consolidare economică. Va fi un pas acesta, prin care urcăm o treaptă care o putem numi social-umanistă pe scara care am pus-o acum patruzeci de ani spre ajungerea unei situații economice eminentemente materialiste.

Fie ca acest pas să ne ducă la înălțimea unui viitor de aur pe calea progresului și civilizației, care e perpetu deschisă pentru un popor, care ascultă glasul vremii, ce-l chiamă la o nouă muncă de înaintare.

#.

Să ne organizăm pe terenul economic.

I.

Fără a avea pretenția unor profunzi scrutători ai vremurilor, putem totuș constată cu toții din cele ce se petrec înaintea ochilor noștri de câțiva ani încoace, că societatea omenească trece în zilele noastre prin momente deosebit de importante de prefacere. O frământare și o agitare neobiceinută se simte pe toate terenele. E parecă preludiul unor reforme radicale menite să schimbe fața lumii de azi. Aceste zbu-ciumări sunt așa de generale și în acelaș timp așa de întetite, încât tocmai din motivele acestea trec aproape neobservate, având aparența de a fi de tot naturale. Fiecare dintre noi e angajat în vre-o direcție oarecare în lupta mărunță a vieții și nu prea avem timpul necesar de a privi înapoi și a cumpăni cu sânge rece dintr'un punct de vedere general, evenimentele zilei.

Dacă ne vom lua însă puțin timp și vom uita ca într'un mănunchiu toate întâmplările mai de seamă din timpul acesta spre a le putea privi *deodată pe toate*, vom putea desluși cu destulă ușurință „firul roșu“ conducător aproape la toate mișcărilor mari de azi ale popoarelor. Vom putea constată, că direct sau indirect, văzut, s'au ascuns motorul principal al mai tuturor acțiunilor și sbuciumărilor mari, sguitoare din ziua de azi este *materia*. Viața economică a fost în toate timpurile și este și azi ramura cea mai însemnată a vieții omenești, iar „*materia*“ a fost și va rămâne pentru totdeauna cel mai însemnat factor al vieții economice.

Astfel se poate afirma, că semnul caracteristic al vremurilor de azi îl dau chestiunile economice. Lupta pentru traiu la unii, iar la alții pofta de câștig și de bogății tot mai multe, angajază în ziua de azi la luptă clase de oameni și popoare întregi unii contra celorlalți. Poate nicicând n'a fost mai vie, ca astăzi concentrarea și mișcarea masselor de lucrători de toate categoriile. Grupe mai mari sau mai mici de muncitori le vezi organizându-se, formulându-și pretențiunile și definindu-și scopurile. Pentru ajungerea

acestor scopuri le vezi lucrând cu toate mijloacele și din toate puterile. În anii din urmă am avut ocaziune a vedea manifestațiuni sguduitoare ale unor asemenea grupe de muncitori. *Greve* uriașe și chiar *răscoale* cu vărsări mari de sânge am văzut și vedem folosite pentru câștigarea de drepturi și *condițiuni de traiu* și de independență pe teren economic. Ba chiar războaie în toată forma, cari au costat miliarde! Nu ne este scopul și poate nici n'am fi în stare să cercetăm cu de-amăruntul cauzele, cari au dat și dau naștere acestor lupte îndârjite de desperare! Un lucru însă este prea evident, decât ca să nu-l punem între primele motive ale acestora. *Ingreuiarea destul de fărâ de veste și mereu crescândă a traiului* merită desigur să fie privită ca unul din principalele motive ale multelor lupte, ce se dau astăzi între indivizi singuratici ca și între neamuri întregi. Pentru ușurarea traiului și asigurarea zilei de mâne vezi luptând classa muncitorilor cu palma față de marii capitaliști, țărani lipsiți și oprimați față cu marii proprietari, funcționarii cu supra-pușii lor și chiar cu statul, lupte neegale, dar cu atât mai aprige dintre stăpân și slugă, dintre asupritor și asuprit. Vor fi existat ele desigur totdeauna asemenea frecări pentru pâne, căci lupta pentru existență e tot așa de veche ca și viața omească, dar n'au ajuns nicicând la proporții așa de îngrijitoare ca astăzi.

Desemnat în trăsături de tot generale și cât se poate mai pe scurt, acest tablou general de lupte și eforturi pentru traiu este și în mic, adecă privind și numai viața unui singur popor, acelaș. Numai proporțiile luptelor sunt reduse după mulțimea celor cari, având interese egale, se găsesc în luptă unii cu alții! Mijloacele și tactica sunt peste tot locul aceleași!

Să luăm ca exemplu stările dela noi din Ungaria și în special cele ale poporului nostru românesc de aici și ne vom putea convinge ușor, ca tabloul desemnat mai sus îl găsim și aici la noi întocmai. Și în Ungaria sbuciumările cele mai mari sunt de natură economică, deși uneori ascunse de ochii lumii sub vălul unor idealuri mai înalte ca naționalism, cultură etc. În fond e mai peste tot locul de întâlnit și aici caracteristica luptă pentru pâne între o classă și alta de oameni, între un neam și altul. Greva generală a căilor ferate din anii trecuți, greve mai mari s'au mai mici, despre cari auzim și cetim în continuu, apoi emigrarea în masse a populațiunii dela sate sunt tot numai semne ale luptelor economice, ce se dau și din cari cei slabi își i-au refugiu la cele mai extreme mijloace de apărare: greve, etc. Și pacea se restabilește numai pe un moment, spre a începe din nou frecările, mereu alimentate de împrejurările economice date. Și împrejurările acestea sunt totdeauna prielnice ba chiar provocatoare de frecări. Poate fi la putere un guvern cu nume oricât de bine sunătoare, care promite popoarelor reforme ușurătoare de tot felul, acela care câștigă din această împrejurare e desigur tot numai acel guvern și o mică classă de privilegiați, care stă

la spatele lui. Dar să fie într'adevăr o stăpânire oricât de conștiențioasă, de dreaptă și de capabilă, luptele economice caracteristice și mai înteteite astăzi ca oricând, tot n'ar încetă nici aici la noi, precum ele există și la alte popoare peste tot locul. Ce rămâne deci de făcut? *Cultivarea și solidarizarea claselor diferite de muncitori*, iar între împrejurările politice-sociale, de aici dela noi — s'ar putea zice și *cultivarea și organizarea diferitelor popoare din patrie*. Asocierea de forțe homogene, se știe, e în stare să arete rezultate uimitoare și adeseori puteri dominante extraordinare au trebuit să se retragă și să cedeze mulțimilor organizate și disciplinate ale supușilor lor. La această armă de efect s'a și ajuns mai peste tot locul și în cele economice și ea se și folosește adeseori cu succes și ține nedecisă lupta între cei puțini dar puternici și între cei mulți dar slabi.

În luptele de tot felul, ce avem a le duce și noi Românii din această patrie și mai ales pe teren economic, până azi singurul ceva mai liber, lozinca să ne fie *asocierea de puteri organizarea și disciplina*. Iar ca acestea să prindă viață între noi și să-și arete roadele binefăcătoare să căutăm cei ce putem să *luminăm* poporul pe căile acelea, cari ne mai stau deschise, căci fără cultură și lumină ori-ce organizare va fi nesigură, fără durată sau chiar imposibilă.

(Va urmă).

Spre monopolul petrolului.

III.

Dar să fixăm mai lămurit situația.

Apucăm lucrurile din stadiul, în care se află la finea anului 1909 și în anul 1910.

Exploatarea principală de petrol e în Galiția. În Ungaria abia poate fi vorba de așa ceva.

În Galiția aflăm o sumă de exploatare mari și mici. Principalul e „*Galizische-Karpathen-Petroleum-Aktien-Gesellschaft*“. E societate pe acții. Valoarea nominală a acției K 500. Dividenda pro 1908 K 15. În Ianuarie 1910, la Bursa din Viena, se cotează cu K 781—793. În Septembrie, cu K 871—874.

Al doilea exploatare e societatea americană *Vacuum Oil Company*, al treilea e societatea franceză *Limanova*, iar al patrulea, societatea mult-puțin engleză, *Galiccia*.

Statul are un mare stabiliment de desbenzinare.

Ca rosturi de organizație industrială întâlnim:

un *bloc al rafineriilor*,

tendința spre un *cartel* general și

tendința spre *monopolul* de Stat.

Bloc-cartel-monopol. Trei etape, trei faze ale acestei industrii. Prima condiționează pe a doua și amândouă pe a treia.

Blocul rafineriilor există de mai nainte. Înăuntrul blocului toate erau limpezite: cvotele satorite, înțelegerea asigurată. Partea renitentă o formau trei

ori patru outsiders mari, cari pe timpul necartelat augmentându-și considerabil întreprinderile, acum reclamau contingente corespunzătoare capacităților mai mari de producere. Intre acești outsiders, partea leului o formau *Vacuum*, *Limanova* și *Galiccia*.

La prima vedere e clar, și rafineriile știu prea bine, că o cvotă mică în cartel, pentru ele e mai de folos decât o posibilitate incomparabil mai mare de producere în afară de cartel. Statorirea unui acord zace chiar și atunci în interesul societăților singuratiche, când ar fi silit să-și restrângă producția în limite inferioare capacității de muncă a mașinăriilor lor.

Toate în tot: blocul se putea considera ca un prim punct de cristalizare în asocierea industriei petrolifere din Galiția.

Cu toate acestea, blocul nu se putea susține, nu putea exista, dacă nu-i venia Statul în ajutor. Acest ajutor i-s'a oferit prin acordarea productelor laterale din institutul de desbenzinare. Nu trebuie să scăpăm din vedere, că în cedarea acestor produse laterale zăcea un pericol iminent pentru consolidarea blocului și netezirea drumului în preajma cartelului. Dacă s'ar fi ivit un alt salvator, primind aceste produse, în acel moment cartelul nenăscut ar fi primit lovitura de moarte prin aceea, că blocul rafinorilor și-ar fi pierdut dreptul și posibilitatea de existență, în fața noului concurent.

Marea importanță a concesiilor și-a aflat expresie evidentă în urcarea însemnată de curs a valorilor de petrol, ce s'a stabilit în legătură cu perfecționarea acestei afaceri.

Cartelul. Ne întrebăm, că de ce stăteau toate societățile de exploatare pe un punct așa de intrasigent? Răspunsul e foarte simplu, dar tocmai ce e simplu poate fi mai greu de priceput, în unele împrejurări. Eră chestie de prestigiu și chestie de calcul. Fără îndoială, prestigiul e lucru frumos, dar poate deveni foarte costisitor și nu l poți păstra până în eternitate, dacă îți aduce tot perderi. Calculul e ceva mai prevăzător, când dictează să te restrângi câțiva ani cu porțiunea, ca apoi cu atât să fi mai tare la timpul potrivit. Dar și aici se poate ivi o lacună, care mărirându-se an de an, pe urmă înghite toate șansele de reușită. Anume, când ese la iveală, că adversarul totuș e mai puternic, decum presupunerea calculului, la început. Introducerea judecării de arbitriu oferi perspectiva, că outsidersii cei mari imediat vor afla puntea de aur, pe care pot trece în canaanul cartelului, fără să-și piardă ceva din prestigiu, ba fără să-și denege a priori calculul.

Nu rămânea îndoială, că atât *Limanova*, cât și *Vacuum*, mai bucurosi aveau să câștige în cartel, decât an de an, să cheltuiască atât și atât, peste socoteală. Cu atât mai vârtos, că direcția lui *Vacuum* părea că a ajuns la convingerea, că în o țeară cu biurocrație îndemânatică și energetică, tactica americană nu prinde, ci e silită să cedeze terenul, ori să lucreze

cum lucrează ceilalți. Evident, că Americanii preferau să-și mențină postul de pază din Austria. De aici se deducea, că aveau să intre și ei în cartel.

Inființarea cartelului o urgita îndeosebi guvernul, care se săturase de nesiguranța îndelungată a industriei de petrol și țintea la o sanare cât de grabnică a situației. Dar chiar și fără torentul de reclamații și plânsori a exploatareților, guvernul avea motive destule să dorească o lămurire a situației. Mai întâiu, Statul e un mare cumpărător de oleiu brut și ca atare nu poate beneficia de situația nefavorabilă a producătorilor. Nu are deci nici un interes pentru deprecierea prețurilor oleiului brut, abstrăgând de faptul, că nici nu e îndreptățit a provoca ori a zori ruina unei industrii așa de importante. De altă parte, el însuș e producător prin susținerea stabilimentului de desbenzinare. Cu acesta numai atunci poate eși la socoteală, numai așa poate continua o exploatare rațională, dacă primește prețuri bune pentru derivatele producției. Dar prețuri bune se pot ajunge numai dacă există cartelul. Factorii competenți aveau deci interes vital să facă ceva pentru înflorirea acestei industrii.

Monopolul. Cu perfectuarea cartelului încă nu se terminau dispozițiile pentru dezvoltarea industriei petrolifere. Ba pentru stadiul de astăzi, cartelul e numai un mijloc, ducând la scopul mult mai important pentru fisc, la decretarea monopolului de Stat. După părerea celor inițiați, monopolul trebuie să urmeze. E singurul mijloc de a sană durabil industria de petrol și e un mijloc pentru ameliorarea finanțelor Statului.

Se înțelege, că în circumstanțele de azi, neconsolidate de ajuns, e foarte greu a proceda la introducerea monopolului. Dar înființarea cartelului e stadiul pregătitor pentru monopol. De aici ne putem explica, lucătura, atitudinea intrancigentă a societăților *Limanova* și *Vacuum*, cari abia se vor domoli în momentul când se va decretă monopolul. (—)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 22 Septembrie 1910.

Banca din Londra nu și-a schimbat încă rata deși etalonul privat s'a urcat la $2^{13}/_{16}\%$ deci e numai cu $3/8\%$ mai ieftin decât rata. În Berlin situația financiară nu s'a mai îngreuiat, ci din contră prospectele Băncii berlineze de emisiune s'au ameliorat încâtva. Etalonul privat la Berlin a rămas neschimbat la $3^{7}/_{8}\%$ deci stă foarte aproape de etalonul oficios. Astfel conducătorii Băncii urmăresc cu mare interes fazele pieții financiare așteptându-se, pe timpul încheierii cvartalului, noui trebuințe de numărare.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

Insoțire de credit în Borgo-Prund, asociațiune înregistrată. Înregistrat: încetarea calității de membru în direcțiune și a dreptului de firmare al lui Simion Taloi și alegerea lui Toma Balon.

CRONICA.

Rugare. Redactorul responsabil al revistei noastre absentând, cu începere dela 1 Septembrie a. c. timp mai îndelungat din Sibiu, pentru evitarea întârzierilor rugăm ca toate scrisorile și manuscrisele, anunțurile etc. destinate pentru revistă să se adreseze exclusiv: Redacțiunii „Revistei Economice“, Sibiu — Nagyszeben și nu personal redactorului nostru.

Participarea Românilor la Congresul cooperativ din Hamburg. „Din Țara“ dlui Iorga în Nrul dela 3 crt. v., ia notă și apreciază în scurte cuvinte dar foarte la loc necesitatea de a se prezenta Români în străinătate la ocazii de acestea astfel precum s'au prezentat de data aceasta. Publicăm mai la vale în întregime nota aceasta concisă și cuminte spre a ne-o însemna și mai ales spre a și-o însemna aceia pe cari îi privește. O publicăm și pentru aceea, pentru că cele zise de dl Iorga confirmă și întăresc cu autoritatea lor aceea ce și noi susținem într'un articol dintr'un Nr. trecut despre ce și cum se face la noi aici și în România în chestiunea importantă a călătoriilor de studiu și de reprezentare în străinătate.

Iată ce zice dl Iorga:

„Români la Congresul cooperativ din Hamburg. La câte congrese nu și-a trimis reprezentanții România oficială! Au vorbit ori au tăcut, au propus ori s'au mulțumit cu ce propuneau alții, dar diurna a mers. Căci doar de dansa eră vorba în rândul întâiu, Minișterele având totdeauna fonduri disponibile pentru vacanțe și pentru cei cari știu să se bucure de dansa. Și, dacă mai veniă pe-alături și vre-o decorație, cu atâta mai bine. Dl delegat bine meritase dela patrie.

Cercetarea unui congres din datorie, din nevoia de a se auzi despre România, de a lua și România parte reală și utilă la deliberări eră lucru aproape necunoscut.

De aceia ne bucură participarea Românilor astfel cum au participat, la Congresul cooperativ din Hamburg și la excursiile, pline de învățături, care i-au urmat.

Data aceasta, Statul a plătit călătoria delegaților fiindcă epitropia pe care o exercită, cu prea puțin folos, asupra asociațiilor țărănești pentru economie, producție și vânzare, îi impuneă să facă această mică

jertfă. Deci, de fapt nu România oficială a fost reprezentată acolo, cu toată coloarea de partid și funcțiile unora dintre delegați, ci România cealaltă, care prin muncă și cultură se ridică tot mai mult la o valoare socială, din care va izvorî neapărat și o covârșitoare valoare politică.

Și că a fost această Românie s'a mai văzut din ceva. De câteori ea apare, se găsește alături, în cea mai fericită concordanță de idei și sentimente, cu acea Românie neliberă, care și ea prin muncă și cultură tinde, și ea tot împotriva străinilor, cari sunt acolo și Stăpânirea, spre acelaș scop de libertate națională deplină. Și cu prilejul Congresului dela Hamburg s'a vădit nevoia Românilor din toate părțile uni-ficați sufletește de a fi totdeauna.

De aceea semnalăm cu cea mai mare bucurie și această chemare spre viitor a conștiinții românești active“.

Ministrul de comerț și literatura noastră comercială. Ministrul ungar de comerț a transmis o scrisoare de mulțumită, ținută în terminii cei mai cordiali dlui Ermil Borcia, funcționar superior al băncii de asigurare „Transsylvania“ din Sibiu, pentru broșura d-sale — apărută în editura Revistei noastre — „Legea de asigurare“ (traducerea textului unguresc în românește, însoțit de hotărârile mai importante ale Curiei), din care dl Borcia prezentase un exemplar omagial Excelenței Sale dlui Ministru Hieronymi, și un exemplar pe seama arhivei ministerului de comerț ungar.

Soiuri noi de asigurare. Astăzi, când ideea înființării unei societăți de asigurare ne preocupă și pe noi Români de aici, ba suntem chiar în preajma unei asemenea înființări, nu va fi fără interes să arătăm oateva soiuri noi de asigurare, inițiate și practicate în țările din Apus. Este așa de mare numărul cazurilor, unde asigurarea e posibilă, încât se poate susține că terenul de activitate al societăților de asigurare este aproape nelimitat. Iată câteva dintre soiurile de asigurare mai noi, despre cari până acum nu se prea știe prin părțile noastre, ca:

Asigurarea perderilor provenite din întârzierea telegramelor. Ideea de a se recurge la acest fel de asigurare s'a născut în cercuri comerciale desigur din experiențele făcute prin pierderi în afaceri de negoț prin neînmanuarea la vreme a telegramelor sau eventual prin transmiterea defectuoasă de telegrame. Se știe, că în cazuri de acestea, adecă de întârzieri sau de neînțelegerea telegramelor transmise greșit, oficiile telegrafice respective nu pot fi trase la răspundere și deci nici obligate la restituirea eventualelor pagube, provenite din acelea. Încercările de a încărcă oficiile telegrafice cu această răspundere, s'au lovit de necesitatea de a se stabili pentru cazul acesta taxe de tot prea mari pentru telegrame, ceea ce nu ar fi în interesul comerțului. Mărimea premiilor la aceste asigurări ar fi a se stabili în proporția taxelor de telegrame

plătite de respectiva întreprindere comercială în decursul unui an. În scopul introducerii în practică a acestui soi de asigurări, se adună acum materialul statistic necesar despre aceea, cât de des se întâmplă neînțelegeri din telegrame precum și despre felul și mărimea eventualelor pierderi provenite din cauza întârzierii acestora.

Tot în timpul acesta se cercă a se stabili normative pentru asigurări pentru pierderile de chirii și afaceri provenite în urma incendiilor, trăznetului, exploziunilor și inundațiilor. E vorba să se asigure pierderile acestea pe 3, 6, 9 sau 12 luni după întâmplarea catastrofei.

De mare importanță sunt apoi și asigurările de chirii, adecă pentru pierderile provenite din neînchirierea cvartirelor și anume pentru cazurile când cvartirele au rămas goale din alte cauze decât cele elementare ca d. e. relațiuni nefavorabile etc.

Un alt ram nou de asigurare, ivit de câțiva ani în Austria, este asigurarea contra pierderilor obvenite din dărâmare de edificii. Se mai amintește apoi ideea de a se asigura pentru îngrijire în caz de boale mentale. Acest soi de asigurare se prezintă poate ceva mai puțin, simpatic dar nu e de loc de disconsiderat, deoarece și o atare boală poate veni asupra omului ca și oricare altă nenorocire.

BIBLIOGRAFIE.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor-curente, ediția a II-a de I. C. Panțu, prof. la școala sup. de com., o carte de specialitate în extensiune de I—IX+160 pagini, octav mare. *Prețul este 3 coroane. Se recomandă funcționarilor de bancă, membrilor din direcțiune, cenzorilor, preoților și învățătorilor noștri și tuturor, cari au de a face cu băncile și cu caselle de păstrare. Se poate procura prin orice librărie sau direct dela librăria Ciurcu sau Mureșanu din Brașov, sau dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.*

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiune pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice”. Prețul 50 fil.

„Cheia” de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii, depuneri etc.

Indeosebi este chemată a face bune servicii „Cheia”, bărbaților de încredere ai băncilor și însoțitorilor noastre, ușurându-le în măsură însemnată lucrul, ce îl au cu calcularea intereselor de întârziere la prolongiri de cambii și tot felul de împrumuturi de altă natură; dar o vor putea folosi cu succes și advocații; preoții la socotelile bisericesti, notarii și collectorii de

dare comunale; capitaliștii privați, cari cu ajutorul ei pot controla cu ușurință exactitatea dobânzilor, ce li-se socotesc după depuneri, efecte (hârtii de valoare) escontări de cupoane etc.

Cu un cuvânt „Cheia” este o tabelă de adevărat folos practic pentru toți, cari au daraveri de bani și editarea unei astfel de „Chei” a fost o trebuință demult și adeseori reclamată la noi.

Cheia pentru calcularea intereselor tipărită pe carton tare și durabil costă 50 fil. și se poate comanda la Administrația „Revistei Economice” în Sibiu-Nagyseben.

La comande de una sau două exemplare prețul se trimete mai bine în mărci poștale.

Firme falite.

Gutfreund Vilmos, comers., Alba-Iulia; anunțarea pretensiunilor până la 10 Noemvrie, lichidarea 17 Noemvrie și alegerea comitetului 19 Noemvrie 1910.

Firme insolvente.

Weiss Simon, comers. de mobile, Sibiu.

Rosner Bernáth, Oradea-mare.

Sándor Mihály, Oradea-mare.

Demian C., Blaj.

Sumar.

Banca română de asigurare. — Să ne organizăm pe terenul economic. — Spre monopolul petrolului. — *Societăți financiare și comerciale*: Insoțire de credit în Borgo-Prund. — *Cronică*: Rugare, Participarea Românilor la Congresul cooperativ din Hamburg, Ministrul de comerț și literatura noastră comercială, Societăți noi de asigurare. — *Bibliografie*: Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor-curente, Cheia pentru calcularea intereselor. — Firme falite, firme insolvente.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 21 Septemvrie 1910.

Grâu de Bănat	per 100 kg. vinde . .	19-90—20-85
„ „ Tisa	„ „ „ „ . .	19-90—20-95
„ „ Pesta	„ „ „ „ . .	19-85—20-85
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „ . .	19-80—20-75
„ „ Bacica,	„ „ „ „ . .	19-80—20-40
Secară	„ „ „ „ . .	14-50—14-90
Orz	„ „ „ „ . .	13-70—14-90
Ovės	„ „ „ „ . .	15-80—16-40
Porumb	„ „ „ „ . .	11-95—12-10
Rapiță,	„ „ „ „ . .	—
Slănină (elisă)	„ „ „ „ . .	145—148—
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „ . .	174—175—

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 21 Septemvrie 1910.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, ... scut. de dare	112-10	112-40
	" " Cor. . . . . " " "	92-—	92-20
1/2	" " " " " " " " " "	81-30	81-50
—	Impr. cu premii à 100 fl. . . . . " " "	230-50	229-—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	162-75	163-—
3	Impr. p. regul. Porților de fier . . . . . " " "	76-60	78-75
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	—	100-50
4	" rurale ungare . . . . . " " "	93-—	93-25
4	" " croato-slav. . . . . " " "	95-—	94-50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor., Mai-Nov., sc. de dare	93-60	94-—
4	" " " " " " " " " " " "	93-60	94-—
4-2	" " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	97-20	97-75
4-2	" " argint April-Oct. " " "	97-25	97-75
4	Losuri din 1860 à fl. 500-—	173-75	175-—
4	" " 1860 à fl. 100-—	232-—	239-—
—	" " 1864 à fl. 100-—	328-—	330-—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	116-30	116-50
4	" " Cor. . . . . " " " "	93-60	94-—
3 1/2	" " de invest. " " " "	83-60	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91-70	91-50
5	" " Viena	101-10	—
6	" bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	123-—	—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	94-75	95-50
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Inst. de Cred. fonc. austr.	95-60	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	100-—	100-—
4	" " " " 50 ani în coroane	100-—	100-—
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta în fl.	100-25	100-25
4	" " " " " " în cor.	93-—	93-—
4 1/2	Obl. com. "banca" ung. "Pesta cu 10% premie	102-90	103-—
4	" " " " " " repl. 60 ani	93-—	93-—
4	Seris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93-25	93-50
4	Obl. com. " " " " " " în cor.	93-—	93-—
4-—	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	111-—
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	93-25	94-—
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	99-75	99-75
4	" " " " " " " " " " " " " " " "	93-—	93-—
—	Obl. cu premii Banca "ung." hip. à K 100	—	109-—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " "	—	101-—
4 1/2	Cassa de păstrare " " " " " " " " " " " "	100-—	100-—
4	" " " " " " " " " " " " " " " "	93-—	93-—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " "	100-—	100-—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, ...	100-—	100-—
4	" " " " " " " " " " " " " " " "	93-50	93-50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1880 à fl. 100	304-—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1889 à fl. 100	284-50	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot.	255-35	254-—
2	" " " " sârbesc à fres 100-—	117-75	120-—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100.	312-—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5-—	32-90	31-50
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100-—	530-—	542-—
—	Buda, comuna à fl. 40-—	—	—
—	Pálffy, à fl. 40-—	281-—	280-—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10-—	66-75	68-50
—	" " ungară, à fl. 5-—	42-50	41-50
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100-—	541-—	541-—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5-—	—	13-50
—	Lozuri "Jó sziv" à fl. 4-—	—	20-—
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11-40	11-45
—	20 franci aur	19-10	19-11
—	20 marce aur	23-54	23-52
—	Sovereigns pr bucată	24-04	—
—	Ruble hârtie per bucată	2-55	2-55
—	100 Marce hârtie	117-45	117-68
—	100 franci hârtie	—	93-35
—	100 lire hârtie	94-55	94-80
—	100 lei hârtie	—	95-65

Bursa de București.

Cursul din 20 Septemvrie 1910.

Rentă amort., impr. 185 mil. din 1903, 5%	vinde	Lei	102-1/4
" " " " " " " " " " " "	"	"	95-1/4
" " " " " " " " " " " "	"	"	92-—
" " " " " " " " " " " "	"	"	92-1/2
" " " " " " " " " " " "	"	"	92-1/2
Obligațiile Credit. județian și comunal 5%	"	"	100-1/2
Scrisuri fonciare rurale 5%	"	"	99-55
" " " " " " " " " " " "	"	"	88-15
" " " " " " " " " " " "	"	"	98-35
" " " " " " " " " " " "	"	"	95-60

Poporul, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Lugos.

CONCURS.

„Poporul”, institut de credit și economii, societate pe acții în Lugos prin aceasta publică concurs pentru ocuparea:

a) unui post de **funcționar** cu salariu anual începător de 1400 coroane și

b) unui post de **practicant** cu salariu anual începător de 800 coroane, în rate lunare anticipative.

Absolvenți ai școlii comerciale superioare, cari au praxă de bancă și posed pe lângă limba română și limbile maghiară și germană vor fi preferiți.

Ofertele provăzute cu atestate în original sau legalizate, sunt a se adresa direcțiunii până la 20 Septemvrie a. crt., iar posturile a se ocupa cu 1 Octomvrie a. crt.

Lugos, la 31 August 1910
nr. 157 [3-3]

Direcțiunea.

DUNĂREANA, institut de credit și economii în

T.-Cubin (Temeskubin).

CONCURS.

La banca „Dunăreana” este de ocupat cu 25 Octomvrie st. n. 1910, postul de **cassar**.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară și că posed afară de limba maternă, cea maghiară, germană și sârbă.

Salariu anual K 1000.

Relut de cuartir K 200 și tantiema statutară.

Cererile au să se înainteze cel mult până în 15 Octomvrie st. n. 1910.

Alesul are să depună la cassa institutului o cautiune de K 2000.

După un an de probă urmează definitivarea.

T.-Cubin, la 21 Septemvrie 1910.

Nr. 163 (1-1)

Direcțiunea.

„ZLĂGNEANA“, inst. de credit și economii, în Zlatna.

Nr. 343—1910 E.

AVIZ!

P. T. Domnule!

În legătură cu noua emisiune de acții, care s'a făcut la institutul subsemnat, direcțiunea a decis ca să convertească și acțiunile vechi, anume cari poartă numărul dela 1—1000 și derivă din emisiunea veche. Deoarece aceste blanchete de acțiuni sunt gata, venim prin aceasta a ne adresa st. domni acționari și în general către acei domni, sau On. corporațiuni, cari au în posesiune aceste acțiuni, ca în termin scurt posibil să și trimită toți blanchetele de acții vechi cu cuponi cu tot la adresa: „Zlagneana“ institut de credit și economii, societate pe acții Zalatna ctul Alsófehér, în schimbul căroră, vor primi alte acții noue, cari sunt deopotrivă cu cele din a II-a emisiune. — Acei domni acționari, cari eventual nu sunt în posesiunea acțiilor lor vechi, îi rugăm să ne comunice adresa, unde le au depozitate, ca astfel să ne adresăm direct către depozitar, ca să exopereze convertirea. Asemenea, instituțiile de depozit, unde au acțiuni de ale noastre ca gaj, amanet sau depozit, sunt rugate a trimite blanchetele cu cuponi cu tot la adresa susnumită și în schimb subsemnata firmă le va restitui blanchetele cu cuponi de acții convertite. Acțiunile trimise prin poștă sau prezentate personal, vor rămâne 2—3 săptămâni la institut, până se va termina lucrarea scripturistică împreună cu ele. — Amintim mai departe pentru acei domni acționari, cari sunt interesați și în a II-a emisiune, că pentru bunul mers al convertirii acțiilor vechi, acțiunile din a II-a emisiune li se vor estrada numai după terminarea convertirii acțiunilor din I-a emisiune.

Din ședința direcțiunii ținută în 10 Septembrie st. n. 1910.

Nr. 162 [1—2]

Direcțiunea.

„ZLĂGNEANA“, inst. de credit și economii în Zlatna.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Zlagneana“, societate pe acții Zlatna (ctul Alba-inferioară) se convoacă prin aceasta la o

adunare generală extraordinară

cf. §. 16 din statute și conform deciziei pct. 9 din 10 Septembrie st. n. a. c. pe Sâmbătă în 15 Octombrie st. n. a. c. eventual pe Sâmbătă în 22 Octombrie ct. n. a. c. la orele 10 a. m. în localul institutului.

Program:

1. Modificarea statutelor.
2. Raport despre cumpărarea realităților.

Spre orientare: La adunarea generală pot participa toți acționarii; vot decisiv au numai acțiunile vechi.

În adunările generale au drept a participa cu vot consultativ și decisiv numai acei acționari, cari sunt trecuți ca proprietari în registrul de acții cu șase luni înainte de adunare și cari cel puțin cu 24 ore înainte de adunare depun la cassa institutului acțiunile lor, eventual dovezile de plenipotență pe lângă revers.

Zlatna-Zalatna, 10 Septembrie 1910.

Nr. 159 (1—1)

Direcțiunea.

„VATRA“, inst. de cred. și econ. soc. pe acții în Cluj.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **practician**, escriem concurs cu termin până în 1 Octombrie 1910 st. n.

Concurenții, cari posed praxă vor primi salar anual de K 1200; cei fără praxă K 960.

Cererile cu documentele necesare să se trimită subsemnatei direcțiuni în Cluj.

Nr. 159 (1—1)

Direcțiunea.

„CRIȘANA“, institut de credit și economii în Brad.

CONCURS.

„Crișana“, institut de credit și de economii din Brad, publică concurs pentru ocuparea unui post de **practician** la filiala sa din Hălmațiu (Nagyhalmagy).

Salar K 840 anual și tantiema statutară.

Dela recurenți să cere să fi absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate. Cei cari, în afară de limba română, posed și limba maghiară și germană, vor fi preferiți. Tot asemenea și cei cu praxă.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată au să se înainteze până cel mult în 10 Octombrie n. 1910.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Brad, 15 Septembrie n. 1910.

Nr. 161 (1—3)

Direcțiunea.